Talous ja tutkimus
Lauri Lehmusoja

12.11.2025

Eduskunnan verojaostolle

HE 157/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi

Kiitän mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Lausuntonani esitän seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia, joilla laajennettaisiin verotusta koskevien asiakirjojen sähköistä tiedoksiantoa paperipostin vähentämiseksi. EK kannattaa ehdotuksen pääasiallisia tavoitteita. On tärkeää pyrkiä parantamaan viranomaistoiminnan tehokkuutta ja työn tuottavuutta digitaalisia työvälineitä ja viestintätapoja hyödyntämällä.

Verovelvollisen nopeaa reagointia edellyttävät tilanteet

Esityksessä todetusti Verohallinnon paperipostituksesta valtaosa muodostuu kaikille verovelvollisille säännöllisesti lähetettävistä tiedoksiannoista ja päätöksistä. Muutoksenhakuaika näihin rutiininomaisiin, massamaisiin ja toistuviin päätöksiin on myös pitkä, yleensä kolme vuotta verovuoden päättymisestä. Sähköinen tiedoksianto soveltunee tällaisiin asioihin lähtökohtaisesti hyvin.

Esityksessä todetaan toisaalta myös, että eräissä veroasioissa verovelvollisen on reagoitava huomattavasti nopeammin. Esimerkiksi verotuksen oikaisulautakunnan päätöksestä on valitettava 60 päivän määräajassa.

EK katsoo, että digitalisaation edistäminen on erittäin tärkeää, mutta sen on oltava oikeudellisesti kestävällä pohjalla. Sähköisen tiedoksiannon edistämisessä tulee ottaa huomioon myös verovelvollisen oikeusturvaan liittyvät näkökohdat. Ne korostuvat tilanteissa, joissa verovelvollisella on lyhyehkö aika toimia, esimerkiksi valittaa verotusta koskevasta päätöksestä.

Sähköisen tiedoksiannon menettelytapojen on varmistettava, että verovelvollinen saa nopeaa reagointia edellyttävissä tapauksissa aina tosiasiassa oikea-aikaisesti tiedon hänelle tiedoksi annetusta päätöksestä.

Näissä tilanteissa sähköisen tiedoksiannon ajankohta voitaisiin esimerkiksi kytkeä siihen, milloin verovelvolliselle on lähetetty ilmoitus sähköiseen asiointipalveluun toimitetusta asiakirjasta teksti- tai sähköpostiviestinä. Vaihtoehtoisesti verovelvollisen valitusajan voitaisiin katsoa alkavan siitä päivästä, jona hän on asiakirjan asiointipalveluun toimittamisen jälkeen tosiasiassa kirjautunut asiointipalveluun. Vaikka sähköinen tiedoksianto ei näissä tilanteissa aina onnistuisikaan, ja asiakirja jouduttaisiin lähettämään verovelvolliselle postitse, nämä tilanteet muodostanevat vain pienen osan Verohallinnon kaikesta paperipostista. Siten kirjeitse tapahtuvan tiedoksiannon säilyttäminen varamenetelmänä tällaisissa tilanteissa ei vaikuttaisi mainittavasti Verohallinnon paperipostin vähentämistavoitteeseen.

Tavoitetta sähköisen tiedoksiantomenettelyn toteuttamisesta yhdenmukaisesti ei siten tule ymmärtää niin, että menettelyn tulisi olla aivan sama kaikkien asioiden ja asiakirjojen osalta.

Verohallinnon tulee myös jatkossa käyttää oikeuttaan toimittaa tiedoksianto tilanteen mukaan muulla tavoin kuin toimittamalla asiakirja sähköiseen asiointipalveluun. Näin on asianmukaista toimia esimerkiksi erittäin suuren verointressin veroriidoissa ja -tarkastuksissa. Niissä asiakasyritys myös usein käyttää asiamiestä ja Verohallinnolle on ilmoitettu erillinen prosessiosoite. Erillinen menettely on samoin tarpeen pörssiyhtiöiden veroasioissa, joihin liittyy sisäpiirin tietoa.

Sähköisen tiedoksiannon piiriin palaaminen

Ehdotetussa sähköistä tiedoksiantoa koskevassa yleissääntelyssä sovellettaisiin kuuden kuukauden määräaikaa silloin, kun henkilö on ilmoittanut haluavansa tiedoksiannot postitse, mutta kuitenkin jossain määrin tosiasiassa jatkaa sähköisen asioinnin käyttämistä. Tästä poiketen luonnoksessa ehdotetaan, ettei verotuksessa sovellettaisi vastaavaa kuuden kuukauden määräaikaa, vaan henkilö palaisi Verohallinnon sähköisen tiedoksiannon piiriin välittömästi, jos hän on em. ilmoituksen tekemisen jälkeen kirjautunut Verohallinnon sähköiseen asiointijärjestelmään.

Veroviranomaisten toiminnan tehostaminen digitalisoinnin keinoin on erittäin kannatettavaa. Jotta riski vastakkaisesta kehityskulusta ja digitalisointipäätösten perumisesta tulevaisuudessa vältettäisiin, on kuitenkin tärkeää, että digitalisointi onnistuu myös kansalaisten kannalta oikeasuhtaisesti ja kestävästi, ja siten, ettei se tarpeettomasti johda kohtuuttomaksi koettuihin tilanteisiin. Onko esimerkiksi selvää, että tuomioistuimet tosiasiassa soveltaisivat nyt arvioitavaa lainsäädäntöä ja jättäisivät valituksen myöhään saapuneena tutkimatta tilanteessa, jossa verovelvollinen ei ole tosiasiassa saanut valituksenalaista päätöstä tiedokseen valitusajan kuluessa? Kansalaisilla on oltava kohtuullinen mahdollisuus vaikuttaa siihen, ovatko he viranomaisten sähköisen asioinnin piirissä vai eivät. Näistä näkökulmista esityksessä esitetyt perustelut

yleissääntelystä poikkeamiselle eivät vaikuta riittäviltä. Oikeasuhtaisempi ratkaisu voisi olla tältä osin pitäytyminen yleissääntelyn mukaisessa menettelyssä määräaikoineen.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lauri Lehmusoja
Veroasiantuntija